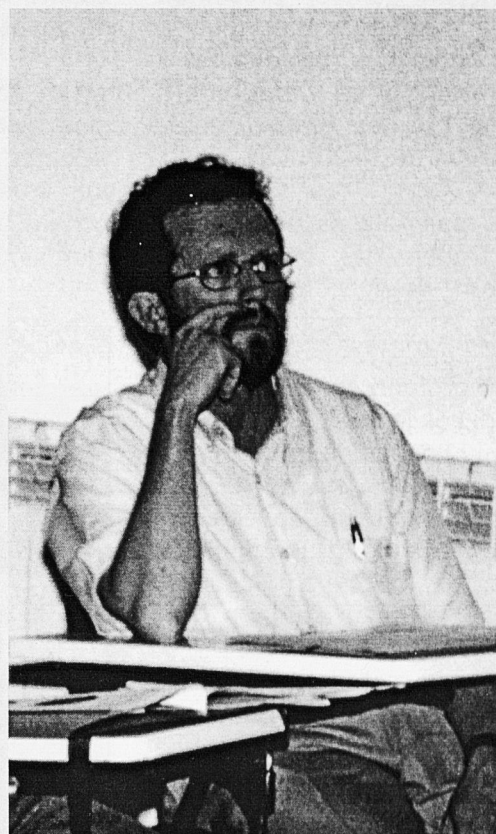

Per una escola petita de qualitat

Síntesi de la ponència amb el títol “Per una escola petita de qualitat” dins el marc de la trobada d’escoles petites a Es Cubells, dies 25 i 26 de setembre de 1998.

Sebastià Guillem Campins
Escola Antònia Alzina, Lloret

Les trobades d’escoles petites celebrades al llarg dels darrers vint anys han esdevingut un element dinamitzador per intercanviar opinions i presentar alternatives per caminar junts cap un projecte d’escola petita.

En primer lloc, per analitzar la situació actual d’aquestes escoles, contrastar punts de vista i intentar trobar propostes de millora, cal dir que cada una té uns condicionants propis que les fan diferents; si bé el fet d’esser petites, és a dir amb un nombre d’alumnes i professors reduït, fa que ten-

guin unes característiques comunes. D’aquestes reflexions prèvies se’n deriva el concepte d’escola petita, la seva situació actual i el seu context. Podem diferenciar, en principi, tres conceptes que, malgrat el seu nom clarificador, molt sovint es confonen i que representen realitats i organitzacions diferents: escola rural, escola unitària i escola petita.

ESCOLA RURAL: És aquella escola la qual, com indica el seu nom, es troba dins el medi rural. Pot esser petita o gran segons el seu nombre

d’unitats. Exemples: L’escola d’Ariany i la de Montuïri.

ESCOLA UNITÀRIA: És aquella escola que, compta amb una sola unitat. Exemples: l’escola de Sa Colònia de Sant Pere o la de Santa Agnès de Corona.

ESCOLA PETITA: És aquella escola del medi rural o urbà que compta amb menys de sis unitats d’educació primària i menys de tres d’educació infantil. És a dir, és aquella que compta amb menys unitats que nivells i els agrupa dins una mateixa aula. Aquest

concepte inclou, òbviament, les unitàries. Exemples: L'escola de Costitx o la de Sant Miquel de Balansat.

La situació actual de les escoles petites, els seus recursos humans i materials, la seva organització i el seu funcionament en general presenten molts avantatges els quals són uns indicatius de qualitat i ofereixen unes característiques pròpies. Entre elles, podríem destacar que:

- La majoria d'escoles petites es troben situades dins un entorn rural, compten amb una matrícula reduïda i realitzen l'ensenyament a partir d'un profund coneixement del medi i de la realitat social, cultural i lingüística pròpia.

- És un tret comú de les escoles petites l'agrupament de dos, tres, quatre o més nivells dins una mateixa aula.

- La línia metodològica de les escoles petites es basa en un tracte personalitzat, en una ensenyança individualitzada, en sistemes actius, no autoritaris ni competitius, els quals impliquen una participació activa, el respecte i la tolerància entre l'alumnat, mestres, pares i mares.

- Les escoles petites aprofiten les possibilitats metodològiques que els ofereix l'existència de diferents nivells dins una mateixa aula: globalització d'objectius, creació de grups flexibles, autonomia personal, diferents ritmes d'aprenentatge, etc.

- L'estructuració de l'educació primària per cicles a una escola petita de tres/quatre unitats és més real que a cap altra escola. Aquests centres escolaritzen els nins i nines de segon cicle d'educació infantil i tots els cursos de primària.

- Les escoles petites que realitzen la primària completa compten amb la participació dels mestres especialistes de les àrees d'educació física, anglès i música, majoritàriament itinerants i compartits entre varis centres. Això permet un desdoblament, en alguns casos gairebé individualitzat, dels alumnes.

- Les normes de convivència dels alumnes són senzilles i flexibles i es poden anar adaptant a les diverses situacions per un bon clima de treball i companyonia.

- L'escola petita ofereix uns bons resultats educatius i acadèmics.

- La presència d'especialistes en pedagogia terapèutica i audició i llenguatge, és molt comptada a Eivissa i Formentera i la participació dels equips psicopedagògics orientadors comarcals és insuficient per a la tasca d'ajuda als alumnes amb necessitats educatives especials.

- En general, les escoles petites han anat actualitzant-se en quant a mitjans materials,

Alguns dels participants a les Jornades d'Es Cubells

- A les escoles petites la comunicació i coordinació entre els mestres és directa, àgil i ràpida, la qual cosa facilita la planificació i revisió d'activitats escolars.

- A les escoles petites els alumnes de varis nivells diferents que comparteixen aula i cicle s'enriqueixen mutualement i a la vegada reforcen coneixements anteriors.

- Les escoles petites utilitzen la llengua catalana com a llengua d'ensenyament i com a llengua vehicular del Centre.

recursos didàctics i noves tecnologies i ofereixen una imatge d'escola actual i moderna.

...és un fet comprovat que la feina de gestió, organització i administració d'una escola, per petita que sigui, és cada dia més complexa.

- Poques escoles petites compten amb el servei de menjador escolar, servei de molta importància per a molts de pares.

- L'acció tutorial és efectiva i directa. El fet d'haver-hi poc alumnat fa que el/la tutor/a i

cada mestre/a conegui molt bé tots i cada un dels nins i nines de l'Escola. Aquests, entre ells, es coneixen per molt més que el seu nom.

- Una part dels pares amb domicili a la localitat on es troba l'escola petita, matricula els seus fills/es a una escola gran del poble o ciutat més propera, la qual, en ocasions, li ofereix més serveis, i al mateix temps, aquest fet provoca problemes de transport i, a la llarga, descens de matrícula i perill de supressió d'unitats.

En conseqüència, malgrat les millores dels darrers anys, cal no aturar-se i seguir endavant per cercar nous camins per una escola petita de qualitat. Algunes d'aquestes podrien passar per:

- Fer possible que a cada escola, per petita que sigui, compti amb la participació dels tots els mestres especialistes que marca la LOGSE del propi centre o itinerants compartits.

- Dotar de mestres especialistes en pedagogia terapèutica i audició i llenguatge per atendre i donar suport al mestre o la mestra tutor/a d'alumnes amb necessitats educatives especials, així com augmentar la participació dels equips psicopedagògics o d'orientació educativa comarcals.

- Regular la ràtio alumnes/aula a les escoles petites, que tinguin en compte el fet d'agrupar varis cursos o nivells (dos, tres, quatre o més) dins una mateixa aula.

- Regular clarament les condicions de treball dels professors itinerants: horaris lectius, horaris de permanència clars a cada escola on itineren, regular la compensació temporal per a les itineràncies, assegurances en cas d'accident, etc.

- Comptar al manco amb una unitat d'educació infantil i una de primària atenent a la ràtio especial de les escoles petites i, si el nombre d'unitats ho permet, fer coincidir l'agrupament dels alumnes amb els cicles d'educació infantil i els diferents cicles de primària.

- Possibilitar la creació de menjadors escolars perquè les escoles petites puguin ofertar aquest servei.

- Conservar la "casa del mestre" per, entre altres coses, incentivar l'estabilitat del professorat.

- Motivar la continuïtat dels mestres a escoles petites tot

- Fer possible que els nins i nines dels pobles petits comptin amb el servei bàsic com és l'educació a prop de l'entorn on viuen.

- En resum, fomentar la qualitat d'ensenyament de les escoles petites i tenir en compte que aquestes, a més del servei educatiu que ofereixen als nins i nines d'edat escolar, tenen una funció socialitzadora i dinamitzadora dels pobles petits. Les seves escoles són la clau per a l'ambient cultural del poble.

Des d'anys enrera, quan les escoles petites restaven gairebé a l'oblid, s'han fet moltes passes i esforços per millorar

L'escola petita és una escola activa, moderna, amb futur i es troba carregada de vida.

L'escola petita ofereix qualitat.

evitant el seu canvi continu. L'estabilitat dels mestres és peça clau per a la millora de les escoles petites.

- Establir un reglament propi de funcionament d'escoles petites amb la participació de tots els sectors afectats que reguli el seus catàlegs de llocs de treball, la participació de mestres especialistes, les ràtios i agrupaments d'alumnes i la seva organització en general.

- Dotar l'alumnat de les escoles petites de les mateixes possibilitats i garanties de qualitat d'ensenyament que pot oferir qualsevol centre.

la seva situació i en alguns casos s'ha lluitat per la seva no supressió. Fa uns anys, no gaire llunyans, el tancament d'unitats va ser un fet comú. Les escoles petites han fet camí juntes, salvant el seu aïllament endèmic i cal seguir caminant perquè no siguin un reducte del passat. No volem unes escoles petites com una espècie fosilitzada o com una espècie en perill d'extinció. L'escola petita és una escola activa, moderna, amb futur i es troba carregada de vida. L'escola petita ofereix qualitat, és o ha d'esser una gran escola i cal escriure ESCOLA PETITA així, amb lletra clara, decidida i majúscula. □